

เกณฑ์พัฒนาเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี (ฉบับปรับปรุง ปี 2564)

เป็นเครื่องมือส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากระบวนการดูแลสุขภาพช่องปากในกลุ่มเด็กวัยเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีสุขภาพช่องปากที่ดี เกณฑ์พัฒนาเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือประเมินผลการพัฒนาใน 2 ลักษณะ คือ

1. ระดับเครือข่ายโรงเรียน โดยแต่ละเครือข่ายมีสมาชิก ตั้งแต่ 3 โรงเรียนขึ้นไป เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาไปพร้อมกันของทุกโรงเรียนสมาชิก สอดคล้องกับแนวคิดการขยายผลจากแต่ละโรงเรียน (Individual) ยกระดับการพัฒนาเป็นจุดเชื่อมต่อ (Node) และเครือข่าย (Network) หรือที่เรียกว่า INN model
2. ระดับโรงเรียนขนาดใหญ่ ขึ้นไป

โดยเกณฑ์ ฯ จะช่วยทำให้เครือข่ายและโรงเรียนรู้ว่าตนเองพัฒนาถึงขั้นใด และควรพัฒนาอะไรต่อไป ขณะเดียวกันก็ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับรู้ว่าจะต้องสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายและโรงเรียนในด้านใดซึ่งจะนำไปสู่แผนพัฒนาของแต่ละเครือข่ายและแต่ละโรงเรียน รวมทั้งแผนสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

เนื้อหาของเกณฑ์ ฯ ประกอบด้วย 4 หมวด 17 ข้อ ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากในโรงเรียน (5 ข้อ)	30 คะแนน
2. ผลลัพธ์/ผลกระทบ ด้านสุขภาพช่องปาก (4 ข้อ)	22 คะแนน
3. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (3 ข้อ)	24 คะแนน
4. การนำและการบริหารจัดการ (5 ข้อ)	24 คะแนน

หมวด	รายการประเมิน	คะแนน	น้ำหนักที่กำหนด	คะแนนเต็ม
1	กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากในโรงเรียน	20	1.5	30
2	ผลลัพธ์/ผลกระทบด้านสุขภาพช่องปาก	16	1.1	22
3	การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย	12	2	24
4	การนำและการบริหารจัดการเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่	20	1.5	24
	รวม	68		100

หลักการให้คะแนน

1. การประเมินผลการพัฒนาระดับเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ การให้คะแนนรายข้อเท่ากับค่าเฉลี่ยของคะแนนรายโรงเรียนของทุกโรงเรียนสมาชิกในเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ ดังนี้

เข้าสู่กระบวนการ	ให้คะแนนเท่ากับ 1
ระดับดี	ให้คะแนนเท่ากับ 2
ระดับดีมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 3
ระดับยอดเยี่ยม	ให้คะแนนเท่ากับ 4

ทั้ง 4 หมวด (17 ข้อ) เมื่อรวมกันแล้วจะเทียบเป็นคะแนนเต็ม 100 คะแนน ต่อ เครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่

2. ในแต่ละข้อมีคะแนน 4 คะแนน รวมคะแนนประเมินในแต่ละหมวด แล้วนำคะแนนที่ประเมินได้ในแต่ละหมวดมาคูณกับน้ำหนักที่กำหนด

วิธีการคำนวณในแต่ละหมวด มีสูตรดังนี้ คะแนนที่ได้ = คะแนนที่ประเมินได้ x น้ำหนักที่กำหนดในแต่ละหมวด

เช่น **หมวด 1** ได้คะแนน 18 คะแนน จากคะแนน 20 คะแนน คำนวณคะแนนที่ได้จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน = $18 * 1.5 = 27$ คะแนน นำคะแนนที่ประเมินได้คูณกับน้ำหนักที่กำหนดจากทั้ง 4 หมวด มารวมกันเป็นคะแนนที่ได้ของเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ จากคะแนนเต็ม 100

3. นำคะแนนที่ได้ของเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามข้อ 2 มาจัดระดับ

คะแนนรวม

< 60	คะแนน	เข้าสู่กระบวนการ เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี
60 – 74.9	คะแนน	เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี ระดับดี
75 – 89.9	คะแนน	เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี ระดับดีมาก
90	คะแนนขึ้นไป	เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี ระดับยอดเยี่ยม

หมายเหตุ :

1. เครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่จะได้รับพิจารณาจัดลำดับระดับดี/ดีมาก/ยอดเยี่ยม ต้องได้คะแนนเทียบกับคะแนนเต็มในแต่ละหมวด ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 คือ ต้องได้คะแนนแต่ละหมวด ดังนี้

หมวดที่ 1	ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 15 คะแนน (≥ 15 คะแนน)
หมวดที่ 2	ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 11 คะแนน (≥ 11 คะแนน)
หมวดที่ 3	ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 12 คะแนน (≥ 12 คะแนน)
หมวดที่ 4	ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 12 คะแนน (≥ 12 คะแนน)

2. เครือข่าย/โรงเรียนเด็กไทยฟันดีระดับยอดเยี่ยม ต้องประเมินซ้ำทุก 3 ปี ส่วนระดับอื่นๆสามารถขอประเมินเพื่อเลื่อนระดับได้

รายการประเมิน	เกณฑ์พัฒนา “เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี” (ฉบับปรับปรุง ปี 2564)				หลักฐาน/ แหล่งอ้างอิง	วิธีประเมิน
	เข้าสู่ กระบวนการ	ดี	ดีมาก	ยอดเยี่ยม		
หมวดที่ 1 กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากในโรงเรียน						
1.1 โครงการ โครงการงาน หรือ นวัตกรรมของโรงเรียนและ นักเรียน เรื่องสุขภาพช่องปาก	มีการดำเนินงาน โครงการของ โรงเรียน เรื่อง สุขภาพช่องปาก อย่างน้อย 1 เรื่อง	มีโครงการ/นวัตกรรม ของนักเรียน และ โครงการของโรงเรียน ที่สอดคล้องกับการ แก้ไขปัญหาสุขภาพ ช่องปาก ตามบริบท แต่ละโรงเรียน อย่างน้อย 1 เรื่อง	มีโครงการ/นวัตกรรมของ นักเรียน และโครงการของ โรงเรียน และมีกระบวนการ ดำเนินงานจนสามารถ แก้ปัญหาได้อย่างสำเร็จ ชัดเจน	มีโครงการ/นวัตกรรมของ นักเรียน และโครงการของ โรงเรียน มีกระบวนการ ดำเนินงานจนสามารถ แก้ปัญหาได้อย่างสำเร็จ ชัดเจน มีการเผยแพร่ผลงาน	- โครงการ - โครงการ/นวัตกรรม - เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	- ศึกษาเอกสาร - สัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้เกี่ยวข้อง - วิดีทัศน์นำเสนอ
1.2 การจัดการเรียนรู้ เรื่องสุขภาพช่องปาก	มีการจัดการเรียน การสอนเรื่องสุขภาพ ช่องปากทุกโรงเรียน ในเครือข่ายหรือใน โรงเรียนขนาดใหญ่	มีการจัดทำหน่วยการ เรียนรู้เรื่องสุขภาพ ช่องปากทุกโรงเรียน ในเครือข่าย หรือใน โรงเรียนขนาดใหญ่ มุ่งเน้นการพัฒนา ทักษะด้านสุขภาพ ช่องปาก ในเรื่องการ ควบคุมคราบ จุลินทรีย์ และการ ควบคุมอาหารที่เสี่ยง ต่อฟันผุ	มีการจัดทำหน่วยการ เรียนรู้เรื่องสุขภาพช่องปาก ครอบคลุมทุกชั้นเรียนใน ทุกโรงเรียนภายในเครือข่าย หรือในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผลงานจากการเรียนการ สอนในทุกชั้นเรียน และมี แหล่งเรียนรู้ หรือแหล่ง สืบค้นเรื่องสุขภาพช่องปาก ในโรงเรียน	ดำเนินการมากกว่าระดับ ดีมาก และมีข้อมูลการวัดผล ความรอบรู้ด้านสุขภาพช่อง ปากในเด็กนักเรียนชั้น ป.6 ¹	- แผนการสอน รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์ - ผลงานนักเรียน - ข้อมูลความรอบรู้ ด้านสุขภาพช่องปาก	- ศึกษาเอกสาร - สัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้เกี่ยวข้อง - สังเกต กิจกรรมการสอน - วิดีทัศน์ นำเสนอ

¹ Link แบบทดสอบความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก http://dental2.anamai.moph.go.th/ewtadmin/ewt/dental/ewt_dl_link.php?nid=4517

รายการประเมิน	เกณฑ์พัฒนา “เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี” (ฉบับปรับปรุง ปี 2564)				หลักฐาน/ แหล่งอ้างอิง	วิธีประเมิน
	เข้าสู่ กระบวนการ	ดี	ดีมาก	ยอดเยี่ยม		
1.3 การควบคุมคราบจุลินทรีย์	มีกิจกรรมการแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ หลังอาหารกลางวัน ครอบคลุมทุกชั้นเรียน	มีกิจกรรมการแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ หลังอาหารกลางวัน ครอบคลุม ทุกชั้นเรียน กิจกรรมมีความสร้างสรรค์กระตุ้นให้เกิดการแปรงฟัน เช่น มีแผนน่านักเรียน การใช้เพลง ประกอบการแปรงฟัน ประกวดแปรงฟัน ฯลฯ และมีการจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์พอเพียง ได้ประสิทธิภาพ ทั้งปีการศึกษา	มีการดำเนินการมากกว่าระดับดี โดยจัดให้มีสถานที่แปรงฟันที่ถูกหลักสุขลักษณะ (เช่น ภาชนะเก็บกักน้ำอยู่ในสภาพดี น้ำใช้สะอาด มีการระบายน้ำที่ดี ไม่มีน้ำขัง พื้นไม่แฉะ/ลื่น ฯลฯ) มีการสนับสนุนให้ใช้อุปกรณ์เสริมช่วยทำความสะอาดฟันที่เหมาะสมกับวัยและสภาพช่องปาก และมีการย้อมสีฟัน มีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ ก่อนนอน	ดำเนินการมากกว่าระดับดีมาก โดยมีอ่างแปรงฟันที่ได้มาตรฐานพร้อมกระจกฝักแปรงฟันที่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน (เช่น 1 ก๊อกน้ำ : นักเรียน 5 คน : 1 รอบกิจกรรม จำนวนรอบการแปรงฟันขึ้นกับการจัดการของโรงเรียน) มีระบบการบริหารจัดการเวลาแปรงฟัน และมีระบบการประเมินประสิทธิภาพการทำความสะอาดช่องปากของเด็กนักเรียนเป็นประจำทุกวัน มีการประเมินประสิทธิภาพ/ความสะอาดหลังแปรงฟัน โดยคุณครูหรือเจ้าหน้าที่อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	- แบบบันทึกการแปรงฟัน - สรุปรายงาน - ผลการประเมินประสิทธิภาพการแปรงฟัน	- ศึกษาเอกสาร - สัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้เกี่ยวข้อง - สังเกตสถานที่แปรงฟัน และกิจกรรม - สุ่มดูแปรงสีฟัน ยาสีฟัน/ตรวจความสะอาดฟัน - วิดีทัศน์ นำเสนอ
1.4 การควบคุมการบริโภคอาหารว่างและเครื่องดื่มที่เสี่ยงต่อฟันผุ	มีการกำหนดนโยบาย และมีการปฏิบัติร่วมกัน ทุกโรงเรียน โรงเรียนในเครือข่าย หรือโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นเขตปลอด	มีการดำเนินงานมากกว่าระดับเข้าสู่กระบวนการ โรงเรียนในเครือข่าย หรือโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นเขตปลอด	มีการดำเนินงานมากกว่าระดับดี โรงเรียนในเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นเขตปลอดอาหารเสี่ยงต่อการเกิดฟันผุในโรงเรียน	ดำเนินการมากกว่าระดับดีมาก มีการประเมินการบริโภคอาหารว่างและเครื่องดื่มที่เสี่ยงต่อการเกิดฟันผุของนักเรียน ทั้งในระดับชั้นเรียน โรงเรียน และเครือข่าย และ	- นโยบาย - เมนูอาหารว่าง - แบบบันทึก สรุปรายงานการบริโภคอาหาร	- ศึกษาเอกสาร - สัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้เกี่ยวข้อง - สุ่มตรวจขนมเครื่องดื่ม

รายการประเมิน	เกณฑ์พัฒนา “เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี” (ฉบับปรับปรุง ปี 2564)				หลักฐาน/ แหล่งอ้างอิง	วิธีประเมิน
	เข้าสู่ กระบวนการ	ดี	ดีมาก	ยอดเยี่ยม		
1.4 การควบคุมการบริโภค อาหารว่างและเครื่องดื่มที่เสี่ยง ต่อฟันผุ (ต่อ)	ใหญ่เป็นเขตปลอด อาหารเสี่ยงต่อการ เกิดฟันผุในโรงเรียน (2 ชนิด) ได้แก่ น้ำอัดลม และลูกอม /ท็อฟฟี่ และกำหนดรอบ จำหน่ายเฉพาะมือ กลางวัน	อาหารเสี่ยงต่อการ เกิดฟันผุในโรงเรียน (5 ชนิด) ได้แก่ 1.น้ำอัดลม 2.ลูกอม/ ท็อฟฟี่ 3.ขนมกรุบ กรอบ/ขนมเหนียว ติดฟัน 4. ไอศกรีม 5. เครื่องดื่มน้ำตาล มากกว่า 5 % เช่น น้ำผลไม้ และกำหนด รอบจำหน่ายเฉพาะ มือกลางวัน	(8 ชนิด) ได้แก่ 1.น้ำอัดลม 2. ลูกอม/ท็อฟฟี่ 3. ขนม กรุบกรอบ/ขนมเหนียว ติดฟัน 4.ไอศกรีม 5.เครื่องดื่มน้ำตาลมากกว่า 5 % เช่น น้ำผลไม้ 6.นมเปรี้ยว 7. นมปรุงแต่งรส 8. น้ำหวาน และกำหนด รอบจำหน่ายเฉพาะมือ กลางวัน -มีกิจกรรมรณรงค์ให้ นักเรียนลดการบริโภค อาหารว่างและเครื่องดื่มที่ เสี่ยงต่อโรคฟันผุ	กำหนดมาตรการ/ข้อตกลง ร่วมกับร้านค้ารอบโรงเรียน (ยกเว้นร้านสะดวกซื้อ ร้านขายของชำหรือโชห่วย) ปลอดการตลาดอาหาร ในโรงเรียนตามประกาศฯ กระทรวงศึกษาธิการ		ในโรงเรียน เช่น ในโรงอาหาร สหกรณ์โรงเรียน กระเป๋านักเรียน (เด็กอนุบาล) ถึงขยะ ฯลฯ - วิดีทัศน์ นำเสนอ
1.5 ระบบข้อมูลสุขภาพ ช่องปากและการแก้ไขปัญหา สุขภาพช่องปากนักเรียน	โรงเรียน มีข้อมูล สุขภาพช่องปาก ครอบคลุมทุกชั้นเรียน ทุกภาคเรียน ผู้ตรวจสุขภาพ ช่องปากนักเรียน อาจเป็นครู หรือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	มีการดำเนินงาน มากกว่าระดับเข้าสู่ กระบวนการ และมี การวิเคราะห์ แผลผล/ ประเมินผลโดยครู ทุกภาคเรียน อย่างต่อเนื่อง	มีการดำเนินการมากกว่า ระดับดี โดยแสดงให้เห็น ถึงการสะท้อนข้อมูลให้ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทราบสภาพปัญหาสุขภาพ ช่องปากของนักเรียน	ดำเนินการมากกว่าระดับดี มาก และมีการนำข้อมูลมา วางแผนในการจัดทำ โครงการ โครงการ หรือ นวัตกรรม เรื่องสุขภาพช่องปาก ในโรงเรียน รวมถึงการส่งต่อ นักเรียนเพื่อรับบริการ ทันตกรรม	- แบบบันทึกการ ตรวจสุขภาพช่องปาก - แบบสรุปการตรวจ สุขภาพช่องปาก - โครงการ โครงการหรือ นวัตกรรม	- ศึกษาเอกสาร - สัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้เกี่ยวข้อง - วิดีทัศน์ นำเสนอ

รายการประเมิน	เกณฑ์พัฒนา “เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี” (ฉบับปรับปรุง ปี 2564)				หลักฐาน/ แหล่งอ้างอิง	วิธีประเมิน
	เข้าสู่ กระบวนการ	ดี	ดีมาก	ยอดเยี่ยม		
หมวดที่ 2 ผลลัพธ์/ผลกระทบต่อด้านสุขภาพช่องปาก						
2.1 ร้อยละของนักเรียนชั้นป.6 ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free)	≤ 40 %	40.1 – 45.9 % หรือเพิ่มขึ้นจาก Baseline 1 %	46 – 49.9 % หรือเพิ่มขึ้นจาก Baseline 2 %	≥ 50 %	- เอกสารสรุปรายงาน สถิติต่าง ๆ - ผู้ตรวจประเมินใช้ เกณฑ์การตรวจ สุขภาพช่องปาก เช่นเดียวกับเกณฑ์ การสำรวจสภาวะ สุขภาพช่องปาก ระดับประเทศ	- ศึกษาเอกสาร - สุ่มตรวจ นักเรียนชั้นป.6 ร้อยละ 10 ขั้นต่ำ 30 คน
2.2 ร้อยละของนักเรียนชั้น ป.1-ป.6 ได้รับการบูรณะฟัน ถาวร (ไม่นับรวมกรณีถอนฟัน) (Cavity free)	≤ 50 %	50.1 – 60.9 % หรือเพิ่มจาก Caries free ไม่น้อยกว่า 15%	61 – 89.9 % หรือเพิ่มจาก Caries free ไม่น้อยกว่า 20%	≥ 90 %	- เอกสารสรุปรายงาน สถิติต่างๆ	- ศึกษาเอกสาร - สัมภาษณ์ครู ผู้รับผิดชอบ/ ครูประจำชั้น - สุ่มตรวจ นักเรียนทุกชั้น เทียบกับผล ตรวจฟันจาก รายงาน

รายการประเมิน	เกณฑ์พัฒนา “เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี” (ฉบับปรับปรุง ปี 2564)				หลักฐาน/ แหล่งอ้างอิง	วิธีประเมิน
	เข้าสู่ กระบวนการ	ดี	ดีมาก	ยอดเยี่ยม		
2.3 ร้อยละของนักเรียนชั้นป.6 ไม่มีเหงือกอักเสบ	≤ 60 %	60.1 – 70.9 %	71 – 79.9 %	≥ 80 %	- เอกสารสรุปรายงาน สถิติต่างๆ - เพิ่มรายละเอียด วิธีการตรวจเหงือก อักเสบตาม (ดูด้วยตาเปล่า ว่ามี ขอบเหงือกบวมแดง)	- ศึกษาเอกสาร - สุ่มตรวจ นักเรียนชั้นป.6 ร้อยละ 10 ชั้นต่ำ 30 คน
2.4 ร้อยละของนักเรียนชั้นป.6 มีฟันสะอาด ² (ฟันสะอาด หมายถึง นักเรียนมี ฟันที่ติดสีย้อมฟันน้อยกว่า 5 ซี่)	≤ 60 %	60.1 – 70.9 %	71 – 79.9 %	≥ 80 %	- เอกสารสรุป รายงาน สถิติต่างๆ	- สุ่มตรวจเด็ก นักเรียน ป.6 ร้อยละ 10 ชั้นต่ำ 30 คน - กำหนดสี ย้อมฟันเป็น Erythrosine เพื่อความ ชัดเจนในการ ประเมิน

² Link การตรวจสอบความสะอาดด้วยสีย้อมฟัน http://dental2.anamai.moph.go.th/ewtadmin/ewt/dental/ewt_dl_link.php?nid=4518

รายการประเมิน	เกณฑ์พัฒนา “เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี” (ฉบับปรับปรุง ปี 2564)				หลักฐาน/ แหล่งอ้างอิง	วิธีประเมิน
	เข้าสู่ กระบวนการ	ดี	ดีมาก	ยอดเยี่ยม		
หมวดที่ 3 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (การมีส่วนร่วม ประกอบด้วยร่วมคิด ร่วมทำและร่วมรับผลประโยชน์ มี 3 ลักษณะ คือ 1) โรงเรียนเป็นหลักมีภาคีอื่นมาร่วม 2) ภาคีอื่นเป็นหลักโรงเรียนไปร่วม 3) โรงเรียนและภาคีอื่นเป็นเจ้าของร่วมกัน ภาคีเครือข่าย เช่น หน่วยงานสาธารณสุข ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สพป./สพม. องค์กรภาครัฐ เอกชน หรือภาคประชาชน ฯลฯ						
3.1 เครือข่าย/โรงเรียน มีภาคีหลัก ได้แก่..... ขับเคลื่อนและมีส่วนร่วมพัฒนา	- มีระบบสื่อสารข้อมูลและการพัฒนาสุขภาพช่องปากนักเรียนให้กับภาคีหลัก - มีระบบรับฟังความคิดเห็นของภาคีหลักในการพัฒนาสุขภาพช่องปากนักเรียน	- ภาคีหลักร่วมออกแบบการพัฒนาสุขภาพช่องปากนักเรียน - ภาคีหลักมีบทบาทในการพัฒนาสุขภาพช่องปากนักเรียน	- ภาคีหลักเป็นเจ้าของ (Ownership) มีการกำกับติดตาม ประเมินผล มีการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสุขภาพช่องปากนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	- ภาคีหลักเป็นเจ้าของมีส่วนร่วม ทุกขั้นตอน มีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ สรุบบทเรียนร่วมกัน - กระบวนการขับเคลื่อนงานของภาคีหลักส่งผลดีต่อสุขภาพช่องปากนักเรียน	- เอกสารแผนงาน/โครงการ / กิจกรรม/สิ่งที่ได้รับการสนับสนุน	- สัมภาษณ์ครูและผู้แทนภาคีหลักผ่านการลงพื้นที่ หรือ online platform
3.2 เครือข่าย/โรงเรียน มีภาคีสันับสนุน ได้แก่ ขับเคลื่อนและมีส่วนร่วมพัฒนา	- มีระบบสื่อสารข้อมูลและการพัฒนาสุขภาพช่องปากนักเรียนให้กับภาคีสันสนับสนุน - มีระบบรับฟังความคิดเห็นของภาคีสันสนับสนุนในการพัฒนาสุขภาพช่องปากนักเรียน	- ภาคีสันสนับสนุนร่วมออกแบบการพัฒนาสุขภาพช่องปากนักเรียน - ภาคีสันสนับสนุนมีบทบาทในการพัฒนาสุขภาพช่องปากนักเรียน	- ภาคีสันสนับสนุนกำกับติดตาม ประเมินผล และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสุขภาพช่องปากนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	- ภาคีสันสนับสนุนมีส่วนร่วม สันับสนุนการทำงานและร่วมเรียนรู้กับภาคีหลัก - กระบวนการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของภาคีสันสนับสนุน ส่งผลดีต่อสุขภาพช่องปากนักเรียน	- เอกสารแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/สิ่งที่ได้รับการสนับสนุน	- สัมภาษณ์ครูและผู้แทนภาคีสันสนับสนุนผ่านการลงพื้นที่ หรือ online platform

รายการประเมิน	เกณฑ์พัฒนา “เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี” (ฉบับปรับปรุง ปี 2564)				หลักฐาน/ แหล่งอ้างอิง	วิธีประเมิน
	เข้าสู่ กระบวนการ	ดี	ดีมาก	ยอดเยี่ยม		
3.3 มีการขยายไปสู่ประเด็นสุขภาพอื่นๆ / ขยายจากประเด็นสุขภาพอื่นไปสู่ประเด็นสุขภาพช่องปาก	- วิเคราะห์สาเหตุปัญหาสุขภาพที่สัมพันธ์กับสุขภาพช่องปากนักเรียน - ระบุประเด็นการขับเคลื่อนสุขภาพแบบองค์รวม	- ร่วมออกแบบและขับเคลื่อนสุขภาพแบบองค์รวม	- ประเมินผลการขับเคลื่อนสุขภาพแบบองค์รวม - สรุบทบทเรียนและเผยแพร่แนวคิดและกระบวนการขับเคลื่อนงาน	- พัฒนาเป็นพื้นที่เรียนรู้ / ขยายผลสู่ประเด็นอื่นๆ - มีภาคีอื่น ๆ นำองค์ความรู้ไปใช้	- เอกสาร/องค์ความรู้ที่เผยแพร่	- ศึกษาเอกสารรูปภาพ - สัมภาษณ์ผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ชุมชน/ผู้แทนภาคีที่นำองค์ความรู้ไปใช้ ผ่านการลงพื้นที่ หรือ online platform
หมวดที่ 4 การนำและการบริหารจัดการเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่						
4.1 มีทีมงาน มีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง	- ระบุทีมที่เป็นแกนนำที่ชัดเจน - ทีมนำและสมาชิกในเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่มีความสัมพันธ์ที่ดี	- ทีมนำมีศักยภาพและมีจำนวนคนที่เหมาะสมกับภาระงาน - กำหนดบทบาทของทีมนำที่ชัดเจนและเริ่มขับเคลื่อนงาน - มีระบบประสานงานทั้งภายในและภายนอก เครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน	- ทีมนำร่วมกับสมาชิกส่วนใหญ่ขับเคลื่อนงาน มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหา - มีผลผลิตที่เกิดจากการขับเคลื่อนงาน	- ทีมนำร่วมกับสมาชิกทั่วทั้งเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ขับเคลื่อนพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 2 ภาคเรียน - ทีมนำ /สมาชิก มีการเรียนรู้ มีศักยภาพเพิ่มขึ้นและมีความสุขในการขับเคลื่อนงาน - ปรากฏหลักฐานว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น	- เอกสาร เช่นรายชื่อทีมงาน แผนงาน/โครงการ แสดงหลักฐานให้เห็นว่ามี การกำกับติดตาม	- ศึกษาเอกสาร - พูดคุยกับทีมงานผ่านการลงพื้นที่ หรือ online platform

รายการประเมิน	เกณฑ์พัฒนา “เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยพินดี” (ฉบับปรับปรุง ปี 2564)				หลักฐาน/ แหล่งอ้างอิง	วิธีประเมิน
	เข้าสู่ กระบวนการ	ดี	ดีมาก	ยอดเยี่ยม		
4.2 มีการกำหนดนโยบาย / ข้อตกลงของเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการจัดทำแผนร่วมกันและสื่อสารร่วมกัน เช่น การสื่อสารออนไลน์ การชี้แจงนโยบายผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ	- มีการกำหนดนโยบาย/ข้อตกลงจากข้อมูลปัญหาของพื้นที่ - จัดทำแผนการขับเคลื่อนงาน - มีการสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การประชุมทั้ง on site/online ไลน์กลุ่ม เป็นต้น	- มีการถ่ายทอดนโยบายและแผนการขับเคลื่อนงานแก่สมาชิกภายในและภายนอกเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ - มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและบริบทของพื้นที่ - เริ่มมีการนำไปสู่การปฏิบัติจริง	- สมาชิกภายในเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ส่วนใหญ่เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ - มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงาน - เริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ	- มีการนำนโยบายและแผนไปปฏิบัติทั่วทั้งเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ - มีผลการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี - มีการประเมินผล สรุปบทเรียน และวางแผนพัฒนา ระยะต่อไป	- เอกสาร ได้แก่ - นโยบาย /ข้อตกลง - แผนปฏิบัติงาน	- ศึกษาเอกสาร - สัมภาษณ์ทีม นำและผู้แทนสมาชิกเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ ผ่านการลงพื้นที่ หรือ online platform
4.3 มีการช่วยเหลือ แบ่งปันทรัพยากร บุคลากร องค์ความรู้ รวมทั้งสร้างกำลังใจภายในเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่	- วิเคราะห์ต้นทุนทรัพยากร บุคลากร องค์ความรู้ ภายในเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่	- มีระบบช่วยเหลือ สนับสนุนภายในเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ - มีการพัฒนา ศักยภาพทีมงานภายในเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ - มีระบบเยี่ยมให้คำปรึกษาภายในเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่	- โรงเรียน มีการดำเนินงานตามที่ได้ออกแบบอย่าง ต่อเนื่อง - เริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการบริหารจัดการทรัพยากร บุคลากร องค์ความรู้ ภายในเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่	- มีการช่วยเหลือ แบ่งปันทรัพยากร บุคลากร องค์ความรู้ ทั่วทั้งเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ - โรงเรียนสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยการพึ่งตนเอง - มีผลการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี - มีการแบ่งปันทุนทางสังคม/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ชุมชน	- เอกสารองค์ความรู้ - รายชื่อบุคลากรที่มีความสามารถ ในด้านต่าง ๆ	- ศึกษาเอกสาร - สัมภาษณ์ทีมงานผ่านการลงพื้นที่ หรือ online platform

รายการประเมิน	เกณฑ์พัฒนา “เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี” (ฉบับปรับปรุง ปี 2564)				หลักฐาน/ แหล่งอ้างอิง	วิธีประเมิน
	เข้าสู่ กระบวนการ	ดี	ดีมาก	ยอดเยี่ยม		
4.4 มีระบบข้อมูลเฝ้าระวังเพื่อพัฒนาสุขภาพช่องปากนักเรียน และประเมินผล	- เริ่มมีการเก็บข้อมูลครอบคลุมปัจจัยเสี่ยง (เช่นการบริโภคหวาน) และปัจจัยป้องกันต่อสุขภาพช่องปากนักเรียน (เช่น พฤติกรรมการแปรงฟัน)	- ออกแบบระบบจัดเก็บข้อมูล และจัดเก็บอย่างสม่ำเสมอครอบคลุมตัวชี้วัดผลลัพธ์ ซึ่งได้แก่ฟันผุ และเหงือกอักเสบ - มีการวิเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องและสรุปรายงาน รวมทั้งเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้อง	- มีการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนแก้ไขปัญหาและประเมินผลการพัฒนา - เริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการ	- มีการพัฒนาระบบข้อมูลให้ทันสมัย นำเชื่อถือและเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลของเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่และภาคีที่เกี่ยวข้อง - มีผลการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากที่เหมาะสมทั้งในระดับกลุ่มประชากรและระดับบุคคล	- เอกสาร เช่น สรุปรายงาน เอกสารข้อมูลที่เผยแพร่	- สัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบผ่านการลงพื้นที่ หรือ online platform
4.5 มีการจัดการความรู้พัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมในพื้นที่รวมทั้งมีการเผยแพร่	เริ่มพัฒนาระบบการจัดการความรู้และพัฒนานวัตกรรมของเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่	- มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่	- มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในและภายนอกเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ - มีสรุปบทเรียน และนำไปพัฒนาการขับเคลื่อนเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างต่อเนื่อง	- เป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับจังหวัด/เขต/ประเทศ - มีการสร้างองค์ความรู้ / นวัตกรรมจากการดำเนินงานเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ตลอดจนเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกเครือข่ายหรือโรงเรียนขนาดใหญ่	- รายงานการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - เอกสารนวัตกรรม/บทเรียนการพัฒนา	- ศึกษาเอกสาร - สัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องผ่านการลงพื้นที่ หรือ online platform

สูตรคำนวณผลลัพธ์ด้านสุขภาพช่องปาก

ผลลัพธ์ด้านสุขภาพช่องปาก	รายการข้อมูล	สูตรคำนวณ
1. ร้อยละของนักเรียนชั้น ป.6 ปราศจากโรคฟันผุ (Caries Free)	A=จำนวนนักเรียนชั้น ป.6 ที่ปราศจากโรคฟันผุ B=จำนวนนักเรียนชั้น ป.6 ที่ได้รับการตรวจฟัน	$(A/B) \times 100$
2. ร้อยละของนักเรียนชั้น ป.1-ป.6 ได้รับการบูรณะฟันถาวร (ไม่นับรวมกรณีถอนฟัน) (Cavity free)	A=จำนวนนักเรียนชั้น ป.6 ที่มีฟันถาวรที่ปกติหรือฟันอุด และไม่มีฟันผุ ฟันถอน เนื่องจากฟันผุ B=จำนวนนักเรียนชั้น ป.6 ที่ได้รับการตรวจฟัน	$(A/B) \times 100$
3. ร้อยละของนักเรียนชั้น ป.6 ไม่มีเหงือกอักเสบ	A=จำนวนนักเรียนชั้น ป.6 ที่ไม่มีเหงือกอักเสบ B=จำนวนนักเรียนชั้น ป.6 ที่ได้รับการตรวจฟัน	$(A/B) \times 100$
4. ร้อยละของนักเรียนชั้น ป.6 มีฟันสะอาด	A=จำนวนนักเรียนชั้น ป.6 ที่มีฟันที่ติดสียอมฟันน้อยกว่า 5 ซี่ B=จำนวนนักเรียนชั้น ป.6 ที่ได้รับการตรวจฟัน	$(A/B) \times 100$

คำนิยาม

คำนิยาม	ความหมาย
ฟันปกติ (Sound Tooth)	หมายถึง ฟันที่ไม่ผุ หรือไม่เคยได้รับการรักษาจากโรคฟันผุมาก่อน หรือลักษณะการผุที่ไม่ชัดเจน ไม่แน่ใจว่าผุหรือไม่ ให้นับเป็นฟันไม่ผุ ลักษณะต่อไปนี้ให้นับว่าเป็นฟันไม่ผุ - ฟันเปลี่ยนสี (Discoloured) หรือมีรอยขรุขระ (Rough spots) เมื่อใช้ probe แต่แล้วไม่มีลักษณะอ่อนนิ่ม - บริเวณหลุมร่องฟันที่ติดสี (stain) เมื่อมองด้วยตาเปล่า ไม่สามารถบอกได้ว่ามีความผิดปกติใต้เคลือบฟัน (Undermined enamel) - จุดดำ จุดมันวาว จุดแข็งหรือเป็นหลุมที่เคลือบฟันที่เป็นลักษณะของฟันตกกระระดับปานกลาง (Moderate) ถึงรุนแรง (Severe) - ฟันสึกที่ไม่มีการผุร่วมด้วย - Arrested caries มีลักษณะฟันผุที่มันเงา แข็ง ใช้เครื่องมือลากผ่านเบา ๆ จะรู้สึกเรียบ
ฟันผุ (Decayed Tooth)	หมายถึง ฟันที่หลุมร่องฟัน หรือบริเวณผิวเรียบของฟันมีรูผุชัดเจน และมีพื้นหรือผนังนิ่ม ฟันที่อุดชั่วคราว หรือเคลือบหลุมร่องฟันไว้แล้วแต่ยังมีรูผุอีก หรือตัวฟันที่ผุหมดเหลือแต่รากฟัน รวมทั้งฟันที่มีการอุดฟันบนตัวฟันขึ้นนั้นแล้ว และยังมีกรผุบริเวณอื่นเป็นรูผุชัดเจน มีพื้นหรือผนังนิ่ม ทั้งในกรณีที่เป็นฟันผุใหม่ หรือฟันผุซ้ำตำแหน่งเดิม (Secondary caries)
ฟันอุด (Filled Tooth)	หมายถึง ฟันที่มีการอุดแล้วและไม่มีรอยผุในส่วนใดๆ เพิ่มเติม รวมถึงการครอบฟันที่มีสาเหตุจากการผุ รวมทั้งกรณีที่มีวัสดุอุดฟันหลุดไปบางส่วนหรือหลุดไปทั้งหมด แต่ยังไม่มีการผุ
ฟันถอน (Missing tooth, as a result of caries)	หมายถึง ฟันที่ถูกถอนเนื่องจากฟันผุ
ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free)	หมายถึง เด็กที่มีฟันถาวรที่ปกติ ไม่มีฟัน ผุ ถอน อุด เนื่องมาจากฟันผุ
ได้รับการบูรณะฟันถาวร (Cavity free)	หมายถึง เด็กที่มีฟันถาวรที่ปกติหรือได้รับการบูรณะฟัน และไม่มีฟันผุ ฟันถอน เนื่องมาจากฟันผุ
เหงือกอักเสบ	หมายถึง เหงือกที่ตรวจโดยดูด้วยตาเปล่า พบว่ามีขอบเหงือกบวมแดง (ไม่ใช่ probe)
นักเรียนฟันสะอาด	หมายถึง นักเรียนที่มีฟันที่ติดสีย้อมฟันน้อยกว่า 5 ซี่